

УДК 378.147

**PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL FUNDAMENTALS OF
FORMATION OF THE FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHER'S
READINESS FOR PEDAGOGICAL CREATIVITY**

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ
ТВОРЧОСТІ**

Kramska Z./Крамська З.М.*Ph.D. / доктор філософії***Fedorov M./Федоров М.В.***teacher /викладач***Fedorova M./Федорова М.І.***teacher /викладач*

*Municipal Institution" Uman Taras Shevchenko Professional College of Education
and Humanities of Cherkasy Regional Council" 33, Nebesna Sotnia, 20300*
*КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім.Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради» Вул. Небесної сотні, 33, 20300*

Анотація. У статті представлено сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх педагогів у контексті розвитку креативних професійних здібностей. Доведено доцільність використання інноваційних технологій у процесі формування готовності майбутнього педагога до творчої діяльності. Інноваційні педагогічні технології спрямовуються на забезпечення креативного розвитку студентів у різних видах освітньої діяльності за нових ринкових умов.

Ключові слова: інноваційні технології навчання, освітня інноватика, загальні закони перебігу інноваційних процесів, творче самовираження студентів.

Annotation. The article substantiates the essence of innovation as a separate field of scientific knowledge. Modern requirements to the future teachers' professional training in the context of the development of creative professional abilities are presented. The expediency of using innovative technologies in the process of forming a creative gifted personality of a future teacher is proved. Innovative pedagogical technologies are aimed at ensuring the creative development of students in various types of educational activities in new market conditions. The principles of innovative learning technologies oblige the teacher to make each student the educational process participant, who is looking for ways and means to solve problems.

Keywords: creative activity, innovative learning technologies, educational innovation, general laws of progress of the innovative processes, teacher's professionalism, active learning, creative self-expression of students, professional traits.

Вступ. На сучасному етапі відбувається підвищення вимог суспільства до розкриття творчого потенціалу майбутніх учителів; інтенсивно ведеться пошук і розробка оптимального змісту, форм і методів підготовки педагогічних кадрів, готових до професійної творчості, яка сприяє самоактуалізації і самореалізації майбутніх вчителів.

Основний текст.

Поняття готовність характеризується як якісний показник саморегуляції на різних рівнях проходження процесів: фізіологічному, психологічному і соціальному.

Готовність майбутнього учителя до педагогічної творчості розглядається як потенційна здатність до здійснення творчої педагогічної діяльності, яка формується в процесі спеціально організованої професійної підготовки і зумовлена рівнем розвитку професійних і особистісних якостей майбутнього вчителя, які сприяють успішній творчій педагогічній діяльності.

За таких умов, формування готовності майбутнього вчителя до педагогічної творчості розглядається як процес створення в освітньому процесі психолого-педагогічних умов, які сприяють активному засвоєнню теоретичних знань і практичних умінь з основ педагогічної творчості в процесі особистісно-орієнтованої розвивальної взаємодії у системі викладач-студент, розвитку творчих особистісних якостей майбутнього вчителя. Майбутній фахівець повинен мати високий рівень загальної і професійної компетентності, вільно орієнтуватися у сучасному освітньо-виховному просторі та використовувати його ресурси для саморозвитку та самовдосконалення.

На сучасному етапі у закладах освіти створюються сприятливі умови для розвитку педагогічної творчості вчителів і підвищення на цій основі результативності освітнього процесу. Аналіз вітчизняної та зарубіжної психолого-педагогічної літератури, стан вирішення цієї проблеми у практиці роботи загальноосвітніх шкіл, коледжів, ліцеїв, гімназій, дозволили визначити основні *педагогічні умови*, які сприяють творчій діяльності, самореалізації особистості вчителя:

- забезпечення можливості реалізації вчителем своїх здібностей у найважливішій сфері його життєдіяльності;
- сприяння самовизначенню кожного вчителя в усіх сферах через індивідуальний вибір;
- вивчення найбільш значущих для вчителів видів громадської діяльності;

- сприяння вияву особистості кожного вчителя у певному виді громадської діяльності для його самовизначення, самоутвердження і самореалізації через них;
- створення творчої атмосфери, морально-психологічного клімату у колективі;
- утвердження у колективі демократичного стилю спілкування, свободи критики, творчих дискусій;
- забезпечення вільного часу вчителя з метою створення умов для самореалізації особистості вчителя на дозвіллі, підвищення його загальної культури;
- своєчасна позитивна оцінка діяльності вчителя для розвитку у нього почуття задоволення;
- забезпечення соціального захисту вчителя в умовах ринкової економіки, матеріальних умов його життя і праці;
- забезпечення естетичних умов праці тощо [1].

Вивчення складових освітньо-виховного простору сучасного закладу вищої освіти вказує на необхідність, розкриття змісту і особливостей та впливу різних чинників у формуванні фахівця з високим рівнем особистої та професійної культури.

Доцільно максимально враховувати:

- ✓ прогресивний зарубіжний досвід щодо впровадження інноваційного, гуманістичного типу освіти;
- ✓ багатокomпонентний зміст освіти, що охоплює і знання, і способи практичної діяльності, і формування ціннісних орієнтацій особистості;
- ✓ творчий підхід до оволодіння знаннями, вміннями самостійно набувати знання з різних інформаційних джерел;
- ✓ компетентнісну модель професійної освіти.

Суть стратегічної мети навчання та виховання всі заклади освіти України в цілому вбачають у гармонійному розвитку фізичних і духовних сил, здібностей, обдаровань особистості, в забезпеченні оптимального прикладання

цих сил в умовах оновлюваного суспільства, у формуванні внутрішньої інтелектуально-моральної свободи студентів, а змістом педагогічного процесу вважають основи культури духовних потреб, орієнтацію на соціально значимі духовні цінності, засвоєння основних уявлень і понять теорії моралі, права, мистецтва, ознайомлення з кращими творами мистецтва, розвиток творчості, професійної майстерності.

Ефективність педагогічної системи зумовлена системою закономірностей функціонування цієї системи, кожна з яких визначає залежність результату від:

- усвідомлення мети, завдань і принципів моделювання педагогічної системи та педагогічного процесу навчального закладу;
- наявності відповідних меті науково обґрунтованих програм та планів діяльності навчального закладу;
- рівня координації діяльності учасників педагогічного процесу;
- впровадження відповідної системи аналізу та контролю основних показників педагогічного процесу;
- наявності механізмів регулювання педагогічного процесу та коригування його результатів;
- наявності системи оцінювання результатів діяльності та співвіднесення їх із прогнозованими результатами;
- рівня готовності викладачів до аналітичної діяльності.

Для результативного впливу взаємодії викладача на позицію студента в освітньому просторі важливими є гідність викладача, його професіоналізм, відданість професії, демократизм, вимогливість, людяність тощо. Викладач розкриває перспективи наукового знання, він доводить, що ці знання, хоч їх вивчення є важким, водночас є досяжними для студента.

Підготовка майбутнього вчителя до інноваційної діяльності *передбачає*:

- сформованість позитивної мотивації та ціннісно-сміслових орієнтацій учителя;
- систематизація знань про педагогічні інновації;
- сформованість умінь і навичок їх практичного застосування,

технологізація досвіду роботи та персоналізація нововведення;

- розвиток рефлексивного мислення, здатності педагога до інтерсуб'єктного навчання та набуття досвіду самореалізації у професійній роботі;
- розвиток професійного потенціалу.

Основні завдання підготовки майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності:

- допомогти студенту у розвитку його ціннісних орієнтацій і гуманістичної спрямованості;
- надати студенту можливість усвідомити методологію вирішення професійно-педагогічних проблем, яка ґрунтується на гуманістичній парадигмі;
- розкрити перед студентом способи побудови роботи школи і самого вчителя, урахувавши своєрідність умов їх діяльності;
- віднайти разом із студентом способи реалізації досвіду діяльності в організації дослідно-експериментальної роботи;
- орієнтувати студентів на осмислення результатів педагогічних нововведень, сприяти виробленню критеріїв їх оцінки і самооцінки;
- розробити теоретичну модель і програму підготовки педагога;
- дібрати оптимальну сукупність форм і методів організації педагогічної діяльності;
- забезпечити реалізацію форм і методів навчання;
- коригувати засвоєні компоненти інноваційної діяльності.

Для стимулювання творчої діяльності вчителів:

- створюють систему заохочення вчителів до творчої діяльності;
- систематично поширюють кращий досвід педагогічної діяльності вчителів;
- проводять змагання, конкурси творчих робіт, методичні виставки;
- організовують тижні педагогічної творчості;
- проводять анкетування вчителів під час їх атестації.

Отже, розвиток педагогічної творчості вчителів і підвищення на цій основі результативності навчально-виховного процесу знаходиться у прямо-пропорційній залежності від педагогічних умов, від правильно обраних шляхів

розвитку та реалізації творчої педагогічної діяльності, від особистісних якостей учителя. Для організації освітньої діяльності необхідно враховувати саме такі чинники формування творчої особистості, адже тільки у сприятливих педагогічних умовах за допомогою правильно обраних шляхів реалізації свого творчого потенціалу може вільно розвиватися творчий учитель. .

Розвиток педагогічної творчості майбутніх вчителів і підвищення на цій основі результативності освітнього процесу знаходиться у залежності від педагогічних умов, від правильно обраних шляхів розвитку та реалізації творчої педагогічної діяльності, від особистісних якостей учителя. Для організації освітньої діяльності необхідно враховувати саме ці чинники формування творчої особистості, адже тільки у сприятливих педагогічних умовах за допомогою правильно обраних шляхів реалізації свого творчого потенціалу може вільно розвиватися творчий учитель. .

Процес формування педагогічної творчості у майбутніх вчителів приведе до ефективних наслідків, якщо буде передбачена його органічна єдність із розвитком становлення їх творчої особистості, формуванням уміння сприйняти педагогічну діяльність як творчий процес. Творчість – необхідна умова становлення педагога, його самопізнання, розвитку і розкриття як особистості. Творчість є основою формування педагогічної талановитості майбутнього вчителя.

Заняття з основ педагогічної майстерності та інших предметів психолого-педагогічного циклу за умови, доцільної їх організації сприяють активному розвитку творчого потенціалу студентів, їхніх креативних якостей і є необхідними при формуванні творчої особистості.

Висновки.

Розвиток педагогічної творчості вчителів і підвищення результативності освітнього процесу залежить від психолого-педагогічних умов, правильно визначених шляхів розвитку та реалізації творчої педагогічної діяльності та особистісних якостей вчителя. Педагогічна діяльність це передусім діяльність творча.

Література:

1. Галузінська М.І. Монографія INNOVATIVE ANSATZE ZUR PERSONLICHEN ENTWICKLUNG UND VERBESSERUNG DER GESUNDHEIT April, 2021. Karlsruhe, Germany Haluzinska M.I.

2. Підготовка майбутніх вчителів до впровадження креативних технологій навчання. Частина1: монографія / [авт.кол.: Галузінська М. І., Браславська О.В., Красноштан І.В.та ін.]. – Умань:, 2021. – с.197.